

Гетьман Євген Анатолійович

*д-р юрид. наук,
головний науковий співробітник
відділу координації правових досліджень,
Національна академія правових наук України,
Україна, м. Харків
e-mail: getmane@ukr.net
ORCID 0000-0002-1801-7252*

Гетьман Катерина Олегівна

*канд. юрид. наук,
викладач вищої категорії,
Харківський державний
автомобільно-дорожній коледж,
Україна, м. Харків
e-mail: getmank@ukr.net
ORCID 0000-0003-2105-6049*

АДМІНІСТРАТИВНА ЮСТИЦІЯ ФРАНЦІЇ ТА УКРАЇНИ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

Здійснено порівняльно-правовий аналіз адміністративного судочинства Франції та України. Розглянуто структуру адміністративної юстиції Франції, її схожі та відмінні від України риси. Запропоновано запозичити позитивний досвід Франції з консультування вищою судовою інстанцією уряду, окремих міністерств та інших центральних органів виконавчої влади у сфері прийняття управлінських рішень, у тому числі підзаконних нормативно-правових актів.

Ключові слова: адміністративна юстиція; адміністративні суди; судоустрій; публічно-правовий спір; органи державної влади.

Постановка проблеми. Стаття 55 Конституції України гарантує кожному право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб [1]. Провідне місце в системі судоустрою України посідають адміністративні суди, що здійснюють адміністративне судочинство, основним завданням якого є справедливе, неупереджене та своєчасне вирішення судом спорів у сфері публічно-правових відносин з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку

суб'єктів владних повноважень [2].

Актуальність теми. Євроінтеграційний вектор розвитку нашої держави передбачає адаптацію національного законодавства до законодавства Європейського Союзу, особливо в частині захисту прав, свобод та інтересів фізичних і юридичних осіб від порушень з боку органів державної влади та їх посадових осіб. Як цілком слушно зауважує С. І. Куценко, інтеграція України в європейський правовий простір вимагає повномасштабного реформування правової системи на основі принципів і стандартів, що сформувалися на загальноєвропейському рівні [3, с. 249]. У процесі проведення судової реформи, а також реформи державного управління слід враховувати міжнародні стандарти та позитивний досвід адміністративного судочинства в зарубіжних країнах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання щодо порівняльно-правової характеристики адміністративної юстиції Франції та України знайшли своє відображення у працях О. Бідея, В. Ількова, С. Куценка, В. Пчеліна, Н. Саліщевої, А. Соловйова, Г. Хомякової та багатьох інших.

Виклад основного матеріалу. В європейських демократичних державах важливе місце для забезпечення прав і свобод людини у відносинах з органами державної влади та їх посадовими особами належить суду. Судовий механізм захисту прав людини дозволяє усунути свавілля з боку державної влади відносно людини, забезпечуючи реалізацію принципу її відповідальності за свою діяльність [4, с. 3]. Проте не в усіх країнах світу захист прав, свобод та інтересів фізичних або юридичних осіб здійснюється судовими органами адміністративної юстиції.

На думку вчених, у сучасному світі існує три основні типи здійснення правового захисту громадян від неправомірних дій органів виконавчої влади та їх службовців. Такими типами забезпечення правового захисту фізичних та юридичних осіб у галузях публічного права виступають: адміністративний (управлінський) тип; загальносудовий (англо-американський або англосаксонський) тип; адміністративно-судовий (німецький) тип. Разом з тим

у сучасній юридичній літературі іноді називають лише дві основні моделі адміністративної юстиції: континентальну та англо-американську. При цьому в деяких країнах діють і так звані змішані моделі адміністративної юстиції, коли одні адміністративні справи розглядаються судами загальної юрисдикції, а інші – спеціалізованими. У даній статті зупинимося на розгляді одного основного світового типу адміністративної юстиції, а саме – континентального, до якого відноситься Франція.

Адміністративна юстиція у Франції була започаткована Наполеоном у далекому 1799 р., коли було прийнято Уложення про Державну раду. Державна рада розглядала і продовжує розглядати скарги громадян на адміністрації різного рівня з питань законності прийнятих ними рішень, зокрема з питань розірвання контрактів, обов'язків, що виникають внаслідок деліктів та оподаткування.

У 1800 р. були створені ради префектур, рішення яких не були обов'язковими для адміністрації. Проте вже у 1872 р. радам були передані судові повноваження, а саме право виносити судові постанови, що у свою чергу призвело до формування новими судами великої кількості норм адміністративного права, які згодом були закріплені в законах та інших нормативно-правових актах Франції [5, с. 53–54].

Сучасна адміністративна юстиція Франції являє собою самостійну гілку правосуддя, головна мета якої – регулювати конфлікти між громадянами та органами державного управління або між самими органами та відомствами, а також приймати судові рішення, які базуються на нормах адміністративного права [6, с. 196]. Специфічною властивістю французької адміністративної юстиції є те, що вона сформувалась і продовжує функціонувати всередині виконавчої гілки влади. Незалежність судів досягається їх виокремленням від органів які беруть пряму участь в управлінні державними справами. Необхідно зазначити, що під впливом французької моделі адміністративної юстиції були сформовані адміністративні суди у другій половині XIX ст. в інших країнах романо-германської правової сім'ї: в Німеччині, Іспанії, Італії, Голландії,

Бельгії та ін. [7, с. 139].

Ще однією специфічною рисою французької адміністративної юстиції, на думку О. Бідея, є дуалізм судової системи. Так, на сьогоднішній день у Франції функціонують суди двох видів – загальні та адміністративні. Відповідно до принципу поділу влади, діяльність адміністрації регламентувалася в основному нормами адміністративного права. Разом із тим тільки адміністративні суди мають право розглядати справи, однією із сторін в яких виступає адміністрація [8, с. 81–82].

Спеціалізація суддів в питаннях публічного адміністрування допомагає їм більше проникати в суть даних справ і приймати більш кваліфіковані рішення [5, с. 54]. На думку вчених-правників, контроль адміністративних судів більш оперативний і послідовний, ніж контроль над адміністрацією, який здійснюється судами загальної юрисдикції. Започаткована у Франції ротація службовців органів публічної адміністрації і суддів сприяє зміцненню взаємопорозуміння і довіри між ними. Адміністрація більше довіряє адміністративному суду, ніж загальному [8, с. 43–46].

Адміністративні суди Франції є цілком незалежними й самостійними в системі судоустрою. Щороку до адміністративних судів надходить декілька тисяч скарг на діяльність (бездіяльність) органів державної влади. Адміністративні суди розглядають як малозначні адміністративні справи (про пенсії, відшкодування збитків тощо), так і політичні. Вони перевіряють законність адміністративних актів – від тих, що видаються муніципальними органами, до указів (ордонансів) Президента, що мають силу закону.

Рішення адміністративних судів стосуються практично всіх сфер життя суспільства, зокрема політичної сфери – вибори; економічної – будівництво, господарське управління; соціальної – громадська безпека, благоустрій міст, захист довкілля; культурної – реформа освіти; моральної – цензура преси та кіно [5, с. 54].

Сучасна модель адміністративної юстиції у Франції представлена Державною радою, яка по суті є Вищим адміністративним судом Франції,

апеляційні адміністративні суди та територіальні (регіональні та спеціалізовані). На Державну раду, крім вирішення публічно-правових спорів, покладені також повноваження, пов'язані з консультуванням уряду Франції з питань публічного адміністрування.

Держрада складається з п'яти відділів: чотирьох консультативних та одного із спорів (судового). До консультативних належать відділи громадських робіт, внутрішніх справ, фінансів і соціальний. Голови відділів призначаються Радою міністрів з числа державних радників – членів ради. Формально головою Держради виступає Прем'єр-міністр, а його заступником – міністр юстиції, проте фактично раду очолює її віце-голова, який призначається Радою міністрів з числа голів відділів або держрадників та здійснює керівництво засіданнями найбільш важливих підрозділів Державної ради і є чиновником вищого рангу [5, с. 56].

Варто погодитися з В. Б. Пчеліним, який наголошує на тому, що покладання на Державну раду Франції, окрім завдання з вирішення публічно-правових спорів, завдання із здійснення консультування уряду з управлінських питань є позитивним аспектом функціонування даного органу, оскільки саме такий орган адміністративної юстиції може надавати найбільш компетентні роз'яснення та консультації у сфері управління, оскільки саме він у повсякденній діяльності зіштовхується з випадками порушення прав, свобод та інтересів осіб у даній сфері [9, с. 110].

На нашу думку, Україні необхідно запозичити позитивний досвід Франції з даного питання. Так, Кабінет Міністрів України, окремі міністерства, інші центральні органи виконавчої влади при прийнятті управлінських рішень, а також підзаконних нормативно-правових актів, що стосуються прав, свобод та інтересів фізичних і юридичних осіб, могли б звертатися до адміністративних судів, зокрема до Касаційного адміністративного суду, з проханням надати відповідні консультації з публічного адміністрування. Вважаємо, що в подальшому це дозволить значно зменшити кількість позовів до адміністративних судів з приводу оскарження рішень, дій (бездіяльності), а

також нормативно-правових актів органів виконавчої влади, які порушують права, свободи та інтереси осіб.

Юрисдикція Державної ради поширюється на: 1) справи, пов'язані з вимогами про скасування державного декрету, постанови або підзаконного нормативного акта та інших рішень міністерств; 2) спори з приводу статусу державних службовців, які були призначені на посади в державних органах президентськими декретами; 3) спори, що стосуються рішень колегіальних органів на національному рівні; 4) справи стосовно виборів в регіональні ради Франції та Європейський парламент; 5) справи щодо оскарження адміністративних актів, застосування яких стосується більшої території ніж охоплюється одним судом системи адміністративної юстиції Франції; 6) справи щодо законності рішень апеляційних судів адміністративної юстиції (касація) [10, с. 124].

Також у Франції діють апеляційні суди, які розглядають постанови регіональних судів. Апеляційними судами розглядаються адміністративні спори з питань оподаткування, адміністративних контрактів, відповідальністю держави перед людиною та інших питань пов'язаних з державною службою. Апеляційні скарги на рішення судів з питань виборів на муніципальному рівні відносяться до юрисдикції Державної ради. Всього у Франції налічується 5 апеляційних судів, кожен з яких поділений на 2 або 3 палати. Головами судів є члени Державної ради. Члени судів не можуть бути змінені на їх посадах, без їх згоди неможливе їх переміщення по службі, в тому числі підвищення на посаді. Рішення по апеляційним скаргам приймаються палатами, а як виняток – пленумами судів [10, с. 123].

Третьою й найнижчою ланкою в системі адміністративних судів Франції є регіональні та спеціалізовані суди. На відміну від спеціалізованих судів, регіональні суди Франції вважаються загальними адміністративними. Вони розглядають усі ті спори, якими не займаються спеціалізовані суди. Всього налічується 42 регіональних адміністративних судів: 31 на території Франції та 11 в її зарубіжних володіннях. Найбільший і найважливіший з них

розташований в Парижі [11, с. 138].

До спеціалізованих адміністративних судів належать:

1) Рахункова палата – найстаріший, найважливіший та найбільш значимий в системі адміністративних судів;

2) дисциплінарні суди – діють як усередині адміністративної системи (наприклад, для викладачів публічних навчальних закладів), так і поза її межами (для лікарів, архітекторів та інших вільних професій);

3) суди з питань соціального забезпечення, що займаються пенсіями та іншими виплатами [5, с. 55].

Спеціалізовані суди створюються задля того, щоб більш кваліфіковано вирішувати питання пов'язані з вузькою спеціалізацією службовців адміністрації, а також з метою залучення представників громадськості (лікарів, пенсіонерів, викладачів) до участі в їх діяльності [4, с. 6].

Для адміністративного процесу Франції характерним є як загальні для всіх судів процедурні правила, запозичені з кримінального, цивільного і господарського процесу, так і особливі правила, властиві виключно адміністративно-судовій процедурі. Так, адміністративний суд Франції не може порушити справу за власним розсудом. Порушення провадження у справі відбувається за поданням позовної заяви. Необхідно зазначити, що аналогічна ситуація існує і в Україні. Так, ч. 2 ст. 9 Кодексу адміністративного судочинства передбачає, що суд розглядає адміністративні справи не інакше, як за позовною заявою, поданою відповідно до вимог законодавства, й не може виходити за межі позовних вимог [2].

Основними підставами для звернення позивача до адміністративного суду Франції є вихід уповноваженого на те органу державної влади за межі своєї компетенції при виданні адміністративного акта, недотримання формальних вимог, що ставляться до таких актів, зловживання владою або службовим становищем та порушення набутих прав. При цьому подання позову і факт звернення до суду не означає, що оскаржуване рішення припиняє свою дію [7, с. 138]. Разом з тим оскаржуване рішення органу державної влади може бути

призупинено за заявою позивача та за наявності двох головних умов, а саме: якщо від виконання такого рішення можуть настати серйозні наслідки та якщо збиток від цього може виявитись істотним.

На відміну від французької моделі адміністративного судочинства адміністративні суди України можуть зупинити дію оскаржувального рішення органу державної влади, органу місцевого самоврядування та їх посадових осіб не тільки за заявою заінтересованої особи (позивача), але й за власною ініціативою. Так, ст. 150 КАС України передбачає, що суд за заявою учасника справи або з власної ініціативи має право вжити заходи забезпечення позову якщо: 1) невжиття таких заходів може істотно ускладнити чи унеможливити виконання рішення суду або ефективний захист або поновлення порушених чи оспорюваних прав або інтересів позивача, за захистом яких він звернувся або має намір звернутися до суду; 2) очевидними є ознаки протиправності рішення, дії чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень, та порушення прав, свобод або інтересів особи, яка звернулася до суду, таким рішенням, дією або бездіяльністю [2].

Французьке адміністративне судочинство так само як і українське обов'язково носить змагальний характер, тобто участь у процесі беруть дві сторони – позивач і відповідач. При цьому характерною рисою французької моделі адміністративної юстиції виступає інквізиційний характер судочинства, суть якого полягає в тому, що суд керує розглядом справи. Зокрема, суд може дати вказівки одній із сторін передати іншій стороні відомості, які вона має; вжити заходів до проведення експертизи; запросити документи тощо. Роль цього принципу важлива щодо збору доказів. За французьким законодавством збір доказів покладено на позивача. Разом з тим в адміністративному судочинстві як Франції, так і України це буває складно зробити, тому що в ролі позивача виступає пересічний громадянин, якому необхідно отримати докази в органі управління. Тут і виникають труднощі, оскільки громадянин дуже часто виявляється безсилим перед адміністрацією. У цьому випадку на допомогу йому приходять суддя, спираючись на свої інквізиційні повноваження [9,

с. 114].

На відміну від адміністративного судочинства України адміністративна юстиція Франції є більш таємною, ніж гласною. Досудове дослідження матеріалів справи проводиться адміністративним судом негласно. Разом з тим саме судове засідання за участю сторін, їх адвокатів та урядового комісара є відкритим (гласним). Нарада суддів і винесення ними рішення відбувається за закритими дверима, а в самому рішенні не вказуються позиції окремих суддів, хоча у багатьох державах окрема думка судді по конкретній справі, що відрізняється від думки більшості, стає частиною матеріалів справи [5, с. 57]. Це ж саме стосується і України, так ч. 3 ст. 34 КАС України передбачає, що суддя, який не згодний із судовим рішенням за наслідками розгляду адміністративної справи, може письмово викласти свою окрему думку. Про наявність окремої думки повідомляються особи, які беруть участь у справі, без оголошення її змісту в судовому засіданні. Окрема думка приєднується до справи і є відкритою для ознайомлення [2].

Французька адміністративна юстиція здебільшого носить характер письмового провадження, перевага якого полягає в його неспішності та продуманості. Сторони, інші учасники судового процесу, в тому числі сам суд можуть детально все продумати, перш ніж написати щось важливе. У зв'язку з цим сторони в усних дебатах на судовому засіданні не можуть наводити нові дані та докази. Вони зобов'язані використовувати лише те, що є у наданих документах. Якщо у справі з'являються нові дані, докази, документи, все починається знову, оскільки іншій із сторін має бути наданий час для ознайомлення з ними. Усе це спрямоване на прийняття найбільш зваженого та законного рішення по конкретній адміністративній справі [5, с. 57].

В адміністративному судочинстві Франції беруть участь урядові комісари, які є незалежними ані від суду, ані від органу державної влади, ані від громадян, які оскаржують адміністративне рішення. Вони висловлюють свою думку в інтересах правосуддя. Комісари призначаються декретом прем'єр-міністра Франції в усі адміністративні суди. На них покладається

значне навантаження, оскільки комісари, у більшості випадків, зобов'язані готувати висновок за кожною справою. Крім того, урядові комісари наділені повноваженнями проведення незалежного розслідування по адміністративній справі, що призводить до значного розвантаження суддів в адміністративних судах. На нашу думку, інститут урядових комісарів позитивно впливає на функціонування адміністративного судочинства Франції, оскільки надає можливість не тільки значно розвантажити суддів у процесі зібрання доказової бази, але й дозволяє їм більше уваги приділити розгляду справи по суті.

Висновок. Проведений порівняльно-правовий аналіз дозволив дійти висновку, що модель адміністративної юстиції України має як спільні, так і відмінні риси з адміністративною юстицією Франції. Разом з тим не можна вести мову про їх абсолютну ідентичність. На нашу думку, позитивною і такою, що може бути запозиченою адміністративним судочинством України від моделі адміністративного судочинства Франції, є практика здійснення консультування вищою судовою інстанцією – уряду, окремих міністерств та інших центральних органів виконавчої влади у сфері прийняття управлінських рішень, у тому числі підзаконних нормативно-правових актів. Це дозволить зменшити кількість позовів до адміністративних судів з приводу оскарження рішень, дій або бездіяльності органів виконавчої влади.

Список літератури

1. Конституція України : Закон від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр> [in Ukrainian].
2. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#n12326> [in Ukrainian].
3. Куценко С. І. Міжнародний досвід застосування процесуальних норм в адміністративному праві крізь призму адміністративної юстиції. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. 2011. № 52. С. 249–254.
4. Салищева Н. Г., Хаманева Н. Ю. Административная юстиция и административное судопроизводство в Российской Федерации / Акад. правовой ун-т при Ин-те государства и права РАН. Москва, 2001. 67 с.
5. Кузьменко О. В., Пастух І. Д., Користін О. Є. та ін. Адміністративне право зарубіжних країн : курс лекцій / за ред. О. В. Кузьменко. Київ : Юрінком Інтер, 2014. 528 с.
6. Ільков В. В. Розвиток системи адміністративного судочинства в Україні з урахуванням джерел права зарубіжних країн під час здійснення Конституційної реформи в Україні. *Право.ua*. 2015. № 3. С. 194–198.
7. Хомякова Г. А. Административные суды в Российской Федерации : монография. Казань : Казанский федеральный университет, 2001. 198 с.

8. Бідей О. Інститут адміністративної юстиції в іноземних країнах. *Підприємство, господарство і право*. 2013. № 6. С. 80–83.
9. Пчелін В. Б. Організація адміністративного судочинства України: правові засади : монографія. Київ : ТОВ «У справі», 2017. 488 с.
10. Кикоть В. Я. и др. Административное право зарубежных стран : учебник для студентов вузов / под. ред. В. Я. Кикотя. Москва : Закон и право, 2012. 413 с.
11. Соловьев А. А. Французская модель административной юстиции : монография / предисл. д.ю.н., проф. М. А. Лапиной. Москва, 2014. 242 с.

References

1. Konstytutsiia Ukrainy: Zakon vid 28.06.1996 r. № 254k/96-VR. (1996). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr>.
2. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrainy vid 06.07.2005 r. № 2747-IV. (2005). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#n12326>.
3. Kutsenko, S.I. (2011). Mizhnarodnyi dosvid zastosuvannia protsesualnykh norm v administratyvnomu pravi kriz pryizmu administratyvnoi yustytzii. *Derzhava i pravo. Yurydychni i politychni nauky*, 52, 249–254 [in Ukrainian].
4. Salishheva, N.G., Hamaneva, N.Ju. (2001). Administrativnaja justicija i administrativnoe sudoproizvodstvo v Rossijskoj Federacii / Akad. pravovoj un-t pri In-te gosudarstva i prava RAN. Moscow [in Russian].
5. Kuzmenko, O.V., Pastukh, I.D., Korystin, O.Ye. et al. (2014). Administrativne pravo zarubizhnykh krain. O.V. Kuzmenko (Ed.). Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].
6. Ilkov, V.V. (2015). Rozvytok systemy administratyvnoho sudochynstva v Ukraini z urakhuvanniam dzherel prava zarubizhnykh krain pid chas zdiisnennia Konstytutsiinoi reformy v Ukraini. *Pravo.ua*, 3, 194–198 [in Ukrainian].
7. Homjakova, G.A. (2001). Administrativnye sudy v Rossijskoj Federacii. Kazan': Kazanskij federal'nyj universitet [in Russian].
8. Bidei, O. (2013). Instytut administratyvnoi yustytzii v inozemnykh krainakh. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*, 6, 80–83 [in Ukrainian].
9. Pchelin, V.B. (2017). Orhanizatsiia administratyvnoho sudochynstva Ukrainy: pravovi zasady. Kyiv: TOV «U spravi» [in Ukrainian].
10. Kikot', V.Ja. et al. (2012). Administrativnoe pravo zarubezhnyj stran. V.Ja. Kikot (Ed.). Moscow: Zakon i pravo [in Russian].
11. Solov'ev, A.A. (2014). Francuzskaja model' administrativnoj justicii. Moscow [in Russian].

Гетьман Е. А., д-р юрид. наук, главный научный сотрудник отдела координации правовых исследований, Национальная академия правовых наук Украины, Украина, г. Харьков.

e-mail: getmane@ukr.net ; ORCID 0000-0002-1801-7252

Гетьман Е. О., канд. юрид. наук, преподаватель высшей категории, Харьковский государственный автомобильно-дорожный колледж, Украина, г. Харьков.

e-mail: getmank@ukr.net ; ORCID 0000-0003-2105-6049

Административная юстиция Франции и Украины: сравнительно-правовой анализ

Проведен сравнительно-правовой анализ административного судопроизводства Франции и Украины. Рассмотрена структура административной юстиции Франции, ее схожие и отличительные от Украины черты. Предложено перенять положительный опыт Франции по консультированию высшей судебной инстанцией правительства, отдельных министерств и других центральных органов исполнительной власти в сфере принятия

управленческих решений, в том числе подзаконных нормативно-правовых актов.

Ключевые слова: административная юстиция; административные суды; судоустройство; публично-правовой спор; органы государственной власти.

Hetman Ye. A., Doctor in Law, Senior Research Fellow, National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Ukraine, Kharkiv.

e-mail: getmane@ukr.net ; ORCID 0000-0002-1801-7252

Hetman K. O., PhD in Law, Teacher of Higher Category, Kharkiv State Road and Road College, Ukraine, Kharkiv.

e-mail: getmank@ukr.net ; ORCID 0000-0003-2105-6049

Administrative Justice of France and Ukraine: a comparative legal analysis

The article is devoted to a comparative legal analysis of the administrative proceedings in France and Ukraine. The structure of administrative justice of France, its similar and distinctive features from Ukraine is considered. It was proposed to take over to Ukraine the positive experience of France in the field of consulting by the highest judicial authority – the government, individual ministries and other central executive bodies in the area of management decision-making, including sub-legal regulatory acts.

The comparative legal analysis made it possible to conclude that the model of administrative justice of Ukraine has both common and distinctive features with the administrative justice of France. At the same time, one can not speak about their absolute identity. In our opinion, the practice of advising a higher judicial authority - the government, individual ministries and other central executive authorities in the sphere of the adoption of management decisions, including bylaws of normative ones – is a positive and possible one that can be borrowed from administrative court proceedings of Ukraine from the model of administrative legal proceedings of France. -legal acts. This will reduce the number of lawsuits against administrative courts over appeals against decisions, actions or omissions of executive authorities.

Keywords: administrative justice; administrative courts; judicial system; public law dispute; public authorities.

Надійшла до редколегії 04.03.2019 р.